

MOLNÁR JÁNOS
Hazafelé

Négyéves voltam, amikor eldöntöttem, hogy én is férfi vagyok, bátran kell viselkednem, mint az apámnak. A házunkban nem volt vécé, éjszaka, akinek pisilni kellett, bilibe végezte a dolgot. Kivéve apánkat, aki a kis kertünk végében álló potyogtatós árnyékszékbe járt. Azon a hideg decemberi éjszakán kiosontam a lépcsőházba, lebotorkáltam a földszintre. A vilanykapcsolót nem értem el, egyik lépcsőről ereszkedtem a másikra, négykézláb. Sötét, átláthatatlan sötét volt mindenütt, az járt a fejemben, szegény vakok, micsoda iszonyat, ha a semmi vesz körül, nem mertem csak úgy a semmibe lelépni, azért ereszkedtem négykézlábra. Rettenetes félelem feszült bennem. Bármi megtörténhet, és nem tudok védekezni. Valami szörnyűség lapul a fenyegető csendben. Kezeket éreztem magam körül, amelyek értem nyúlálnak, bármely pillanatban nyakon ragadhatnak. Időnként mozdulatlanná merevedtem, visszafojtottam a lélegzetem, mert mintha valaki kopogott volna mögöttem. A néma csend aztán még ijeszteőbbnek tűnt. Végre leértem az előszobába, ahol csekélyke fény szűrődött a bejárati ajtó üvegén át. Megtaláltam a kilincset, megtaláltam a kulcsot a zárban, tudtam, el kell fordítani ahhoz, hogy kinyíljon az ajtó. Álltam az ajtó előtt, és nem mertem elfordítani a kulcsot. Ha kinyitom, rám támadhat, rám omolhat minden, amitől az ajtó most még elválaszt. Nagyon kellett pisilni, nem várhattam tovább, elfordítottam a kulcsot a zárban, és kinyitottam az ajtót. Lesz, ami lesz. Mellbevágott a tenger felől fújó jeges szél, süvöltött, vijjogott, úgy éreztem, képtelen leszek megtenni azt a tíz-tizenkét lépést a vécéig. S akkor tekintetem a kert árnyából, a sötétből a fény felé fordult. Rácsodálkoztam az égboltra, mintha először lát-nám. Számtalan fénylő csillag tündökölt ott, mind megannyi szem, mind rám figyelt, mindenik rám vigyázott. Elillant a félelmem, mintha sosem lett volna. Nyugalom, elégedettség, önbizalom áradt szét egész lényemben. Nincs mitől tartanom, nem vagyok egyedül, az ég vigyáz reám. Szemem a magasságba szegezve lépdeltam a vékony kis járdán az árnyékszékig. Az ajtót nyitva hagyva gyorsan elvégeztem a dolgom, és ugyanúgy égre függesztett tekintettel sétáltam vissza minden sietség nélkül a házig. A sötét lépcsőházban is szemem előtt lebegett az engem vigyázó

csillagtenger, visszabújtam az ágyikómba, és azzal a boldog tudattal aludtam el, hogy nem vagyok, sohasem lehetek magamra hagyatva.

A holland férfi meséje, amit ő „első vallásos eleménynek” nevezett, felelevenedik Saroltában, mialatt fáradtan bandukol a buszmegállóhoz, az október végi, ám téliesen rideg estében. A holland házaspártól pár órája vált el, két napig voltak náluk vendégségben. Régi, még a kommunizmusbeli barátság ez, első találkozásuk óta évente legalább egyszer együtt töltenek pár napot. Többnyire Magyarországon. Saroltáék öt évben egyszer, ha megengedhetik maguknak, hogy külföldre utazzanak. Graafék viszont, noha tisztviselők, holland viszonyok között nem számítanak módosnak, sőt a középosztálynak is a szegényebb rétegéhez állnak közel, meg öt felnőtt gyerekük is van, mégis megtehetik, hogy évente többször is Magyarországra utazzanak, és balatoni nyaralójukban töltsenek pár hetet. A kétszintes nyaralóban, amilyen Saroltáéknak sohasem lesz, hacsak nem nyer Sanyó a lottón, de mivel ritkán játszik, még arra sincs sok esély. Csütörtök este van, másnap ünnep, ennek ellenére be kellett mennie az Intézetbe dolgozatot íratni egy fizetéses nyelvtanfolyam hallgatóival. Amiért ő kevesebb pénzt kap, mint egy szakképzetlen munkás. Ha egyáltalán kap. Legutóbb is másfél éves késéssel fizették ki a munkabérét. Persze az intézmény idejében megkapta a tandíjat, a rektornak minisztereket lepipáló javadalom jár, neki, az egyszerű tanárnak pedig az elvégzett munkáért is csak nagy késéssel fizetnek. Akiket tanít, majd jó állásokat kapnak Nyugaton, utaznak, élnek, míg ő egyik napról a másikra tengődik, és örülhet, hogy rendezni tudja a számláit. Hiába, ilyen hálátlan ez a társadalom, nem becsüli meg azt, akinek a tudását köszönheti. Így szokott füstölögni-bosszankodni-fortyogni, hogy majd felrobban hazafelé menet, s gondolatban felrobbantana a bankokat, tőzsdéket, azok villáit, akik mások kíméletlen megsarcolásából olyan bőségben tobzódva élnek. Nem a vagyonukra pályázik, védekezik terrorista gondolatai miatt saját lelkiismerete előtt, csak tisztességesen szeretne élni. Fáradtan vonszolja magát haza, nehéz a táskája, melyben a tudást hordozza, úgy érzi ilyenkor a nap végén, majd leszakítja a karját. Bár egyszer tényleg szakítaná le, akkor kórházba kerülne, s lenne néhány nyugodt, csendes hete.

Aszfaltra szegezett tekintettel kerülgeti a pocsolyákat. Gépiesen rakja egyik lábát a másik után. Miközben a szórakozóhelyekről villódzó zene és

rózsaszín vidámság árad, a színházakba-mozikba ünnepélyes öltözetű, elégedett mosolyú férfiak és nők tódulnak. Képelete szerint. Ő évek óta nem volt színházban, koncerten. Moziba félévente egyszer, ha eljut. A nyelvórákat mindig délután, estébe nyúlóan kell tartani. Amikor más szórakozni indul, ő akkor baktat haza „kiszigerelve”. Lelki-testi állapotára ezt a szót érzi a legkifejezőbbnek. Megérkezik a buszmegállóba, rádöbben, hányan és hányan élnek még úgy, mint ő, persze ez nem vigasztalja. Látja a gyűrött arcú nőket és férfiakat, akik magukba roskadva várnak, hogy végre hazaérjenek. Már akinek maradt még otthona. A busz vonalán, a temető mellett hajléktalanszállót nyitottak. Azok az új arcok, akiket korábban nem látott a buszon, nyilván oda tartanak. Még rendszeren fel vannak öltözve, a legfélreesebb padon ülnek, egymással sem beszélnek. És mind a temetőnél szállnak le. Bizonyára ők azok, akikről az újságok azt írják, hogy elvesztették az otthonukat a bedőlt hitelek miatt, de még van munkájuk, még tartják magukat a hajléktalanszálló védelmében, még elodázhadják a szószerinti utcára kerülést, egy valamikori újrakezdés reménye még nem veszett el teljesen számukra.

Leroskad az egyik pad még szabadon hagyott helyére, valaki már korábban letörölhette róla a nedveséget. A szomszéd padon az egyik szomszédasszony ül öt éves kisfiával, és a mobilján a barátnőjével nagy hangon diskurál. Sarolta azt gyanítja, hallássérült. Két-három éve költöztek oda, a kettéosztott telek egyik oldalára, miután Bagó néni meghalt. A néni unokája örökölte a telket, Pesten él, nagyritkán megjelenik idegenekkel, nyilván érdeklődnek a telek iránt. Az utca felőli szebbik részt azonban nem vette meg még senki. A fiatalasszony nem is bánja, érces hangja közölte a környékkel: legalább így nem „baszogatja” senki. Az egész utca számára szétkürtöli minden titkát. Ha jó idő van, az udvaron tölti az idejét sötétedésig, nyáron még azon túl is, népes baráti körével, és azok gyerekeivel együtt. Ott szokott valahol messze élő anyjával is kommunikálni mobiltelefonon keresztül, értsd meg anyám, közli üvöltve az anyjával és a környékkel egyszerre, Dávid Koszovóból jött, de valójában spanyol, engem ne oktass, kell egy férfi a háznál, tudod, hogy nem szeretem, hogy te mindig mindent jobban tudsz, és így tovább és így tovább. Mindenki tudja, hogy Gézát elvitték a rendőrök, hogy Dávid csak a farkával foglalkozik, ahelyett, hogy munkát keresne, hogy Gézára nem bizonyítottak rá semmit, de továbbra is benntartják, hogy Dávid nem

tud magyarul, azért nem kap munkát, de ő szívósan tanítja. Mindenki hallja, amikor nagyon tagoltan, lassú ritmusban bizonyítja a férfinak, hogy azt a tízezerrest az ő pénztárcájából senki más nem vehette el, csak Dávid, ne hazudjon, mondja meg az igazat. Mindenki hallja, hogy Dávid kapott ajánlatot Spanyolországban, el is utazott, majd csak karácsonykor jön haza. Mindenki hallja, hogy egy hét múlva a szomszédok számára érthetetlen nyelven rikoltozik Dávid, a két apró gyereket igyekszik kordában tartani, illetve furcsa magyarsággal elkiáltott vezényszavakkal akarja rávenni őket a rendre. Az apróságok rendszerint nem reagálnak, mire testi fenyítés zaja és gyereksírás tölti be a környéket. A fiatalasszony időnként szórólapokat terjeszt, és rábizza a gyerekeket az épp aktuális férfira. Egy Lajos is megjelenik időnként, ő az, aki felrotátorozta a kertet, bevetette fűmaggal, bizonyos időközönként levágja a fűvet. Olyankor nagy sütés-főzés is zajlik az illatokból ítélve. Mindenki tudja, hogy a fiatalasszony szerint ők, a szomszédok cigányputrinak hiszik az ő házat, mindenki hallja, ahogy Brigi, a barátnője cáfol: nem, a szomszédok biztos azt hiszik, kurvabarlang. Mindenki hallja aztán, ahogy együtt hahtóznak. Mindenki hallja, hogy a másik utca felőli szomszédasszonnyal a két kis apróság olyan gyöngéden és kedvesen diskurál, mint egy nagymamával. Igaz, az alacsony drótkerítésen keresztül Beta néni meg szokta őket kínálni a kertjében termő gyümölcsökkel. Bár gyakran panaszkodik Beta néni a zajos fiatalasszonyra, valójában nem is olyan rossz, hogy ott vannak, a konyhaablakból épp rálát az udvarukra, látnivaló akad, nem unatkozik egész napos magányában. Beta néni fia rokkantnyugdíjas agglégény, szinte sosem tartózkodik otthon. Vagy az élettárásnál tölti az időt, aki cukrászdát működtet, és besegít neki a kiszolgálásban, vagy utazik, mert tagja valamilyen „egészséges életmód” hálózatnak, a pesti központból hozza a megrendelt termékeket, vagy részt vesz a hálózat tagjai számára szervezett találkozókön. Beta néni sok egyéb közt leginkább azzal nem tud megbékélni, hogy miért füvesítette be az egész kertet-udvart az új szomszéd, amikor Bagó Bözsinek annyi zöldsége, krumplija, szőlője termett ugyanazon a területen, hogy piacra is alig kellett járnia.

A buszmegállóval szemben, az úttest túlsó oldalán egy utazási iroda lépcsőjén fiatalember fekszik. A túloldali buszmegállóban várakozóktól nem látszott a test, a várakozók viszont felszálltak egy járatra. Még

nem fagy, de hideg van, a fekvő testen csak póló, könnyű sötétlila dzseki, farmernadrág, tornacipő. A lába időnként rángatózik, mintha az utolsókat rúgná. Kerékpárosok közelednek, egyikük, talán ismerős, leszáll a kerékpárról, falnak támasztja, és a fekvő test fölé hajol. Nézi a pulzusát, halántékát, óvatosan költögeti. A fekvő test egyszer csak artikulátlanul kiabálni kezd, áthallatszik Saroltaék oldalára, a francba, hagyjál, vágod, hagyj a francba, szívódj fel. Orvos vagyok, mondja kerékpáros. Segíteni akarok. Menj a büdös lófaszba a tetves segítségével. Húzz már el! Ne csináld már. Segíték felkelni. Nem maradhatsz itt. Közöd? Ne fárasz! Hagyj békén! A segítő felül a kerékpárra, még visszakiabál: hát akkor dögölj meg.

A fekvő alak hirtelen felpattan, rohanni kezd, az úttest közepén összecsuclik, mint egy rongybaba. Újra megpróbál talpra állni. Nem megy. Négykézláb igyekszik keresztül. A gépkocsik kerülgetik, dudálnak, úgy tűnik, az ifjú nem vesz tudomást környezetéről. Mászik kitartóan, lassan tovább. Sugárban tör elő belőle gyomrának tartalma. Összeesik. Hullámozdulatlan. Sarolta szomszédasszonya a mobilján közvetíti barátnőjének a látottakat. Képzeld, itt egy faszi az orrom előtt. Kurvára be van baszva. Kurvára. Jó arc, olyan Dzsákó figura. Tiszta fürt, úgy képzeld el: a feje, mint egy szőlőgerezd. Fekete szőlő. Most feláll. Vagyis megpróbál felállni. Persze csak szeretne. Puff! Összecsuclik. Hogy mi van rajta? Izé farmer, bőrdzseki, asziszem guccsi. Orgonalila. Már jól összebaszta. Megint kísérletezik. Hoppá! Hányik, mint állat. Biztos el fog csúszni. Mégse. Most rohan. Úgy emelgeti a térdeit, mint egy csikó. Átért a járdára. Sikeredt! Na, még egy kicsit! Tarts ki, tarts ki, tarts ki! Baszki, tudod, milyen jóképű? Na ne, ne csináld! Bumm, neki egy fának. Átöleli. Lecsúszik róla. Okád! Mi a faszt kajált ez, hogy... Ül a fának támaszkodva. Bámul maga elé. Szerintem azt kérdezi magától, hol van. Szerintem tutira nem tudja, hol van. Okád. Szerintem már ez epéjét hányja, vagy a máját. Bumm! Eldúlt, mint egy kivágott fa. Szerintem szétment az agya, olyat koppant. Na, jön a busz, Tomcsi, mássz fel, segíts fiam, persze Tomcsit is hoztam, segít, alig vettem valamit, el is baszta a segílyt, tudod, semmire sem elég, egy ilyen bebaszott figurát nem láttam már nem is tudom mióta. Hogy én nem sajnálom? Miért sajnáljam? Én nem küdtem, hogy bebaszsa magát, este nyóckor mán ilyen rongy legyen valaki...

Sarolta elől ül le, nem akarja hallani és már nem is hallja tovább a szomszédasszony folyamatos telefoná-

lását. Egy darabig még maga előtt látja a fiatal férfi gyerekarcát, üres tekintetét, furcsa, gépszerű mozgását. Tanít olyan szövegeket is, tudja, minek a hatására viselkedik így az ember. Már ha ember még az ilyen. Azt is tudja, hogy segíteni nem tud rajta, csak ha felátad benne a vágy, hogy újra ember legyen.

A kettes kórháznál felszáll az elvarázsolt figura. Magában beszél, szitkozódik, vitatkozik valakivel hangosan egész úton, egy percre be nem áll a szája. A valaki be akarja csapni az ipsét, de ő átlát a szítán, röhög magában, hogy ő milyen ügyes, elküldi az álnok valakit az összes létező trágár helyre.

Ólmos fáradtság telepszik Saroltára, nem szabad elaludnia, nem a végállomáson kell leszállnia, ki kell bírnia. Kint újra elered az eső, nincs nála esernyő, a buszmegállóval szembeni boltban kenyeret kell vennie, holnap huszonharmadika, ünnep, nem lesz nyitva semmi. Sms-t küld a férjének, hol-merre jár szegény, ha elérte a négyes vonatot, talán már Kecskemétnél zötykölődik, mire hazaér, be lesz zárva minden, rá most nem lehet számítani.

Amikor leszáll, már nem esik. A felhők mögül előbújt a hold, az októberi csillagtenger egy része látszik a távolodó felhőktől felszabadult égen. Hidegnek, részvétlennek érzi a csillagokat, különben sem érdemes hosszasan bámulni őket, a járda töredezett, könnyen megbotolhat. Meg a mesterséges fényeket is olyan ostobán tervezte-helyezte el valaki, hogy az autótut világitják, míg a járókelők botorkálhatnak a sötétben a fák árnyékolta járdán. Este emiatt sokan az úttesten sietnek céljaik felé az autósok fölöttébb nagy bosszúságára. A kis sarki bolt kilencig tart nyitva, van még tíz perce. Gyorsan megvásárolja a kenyeret, jó érzés tölti el, hogy van készleten a kedvence, a magosroszos cipő. Ilyen későn nem mindig szokott lenni. Hálás szívvel indul hazafelé.

Ad majd egy konzervet Bitangnak, a házörzőnek, aztán ő is eszik a holland vendégeknek főzött maradék finomságokból. Megfürdik, bebújik az ágyba, bekapcsolja a tévét, oda se nagyon figyel, csak legyen valami hang a házban. Csak vár és vár. Reméli, nem alszik el, amikor ő hazaérkezik. Ő majd iszik egy pohár pálinkát, eszik, gyorsan lezuhanyozik, bebújik mellé az ágyba, átöleli. Hajnali négykor kelt, nyilván fáradt, nagy testi buzgóságra badarság lenne számítani. Sarolta nem is kívánja egy ilyen nap után a szexet. De jó a szeretett férfi karjaiban elaludni. Legalább ennyi öröme legyen az embernek ebben a kurva életben.